

27. 1. 2023

ID: 115880

Náhrada škody

Ustanovení § 45 zákona o silničním provozu upravuje odstranění vozidel, které představují překážku provozu na pozemních komunikacích, zatímco § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu umožňuje odstranění vozidel, která stojí na vyhrazeném parkovišti v rozporu s § 27 odst. 1 písm. o) zákona o silničním provozu, tedy neoprávněně. Obě citovaná ustanovení tedy upravují soukromoprávní nárok na kompenzaci odtahu vozidla a není důvod, aby byl pojem provozovatele užitý v § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu vykládán odlišně od pojmu provozovatele podle § 45 odst. 4 zákona o silničním provozu, a to zvláště za situace, kdy se jedná o totožný právní předpis. Proto i v případě § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu platí, že primárním subjektem povinným nahradit náklady na odstranění vozidla je osoba zapsaná jako vlastník či provozovatel v registru silničních vozidel, avšak není vyloučeno, aby náklady hradil skutečný vlastník nebo provozovatel, bude-li prokázáno, že zápis v registru neodpovídá skutečnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 1655/2022-192 ze dne 13.9.2022)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně: Správa služeb hlavního města Prahy, se sídlem P., zastoupená JUDr. P.B., advokátem se sídlem P., proti žalovanému: J. V., narozený XY, bytem XY, zastoupený JUDr. O.P., Ph.D., advokátem se sídlem P., o zaplacení 76 400 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 6 C 42/2018, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2021, č. j. 53 Co 302/2021-166, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2021, č. j. 53 Co 302/2021-166, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 21. 4. 2021, č. j. 6 C 42/2018-136, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 11. 2021, č. j. 53 Co 302/2021-166, potvrdil zamítavý rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 21. 4. 2021, č. j. 6 C 42/2018-136, a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala po žalovaném (původně proti P. H.) zaplacení nákladů na odtah a parkování motorového vozidla RZ XY. Vyšel přitom z nesporných tvrzení účastníků, že vozidlo bylo odtaženo dne 4. 9. 2017 pro porušení zákazu zastavení a stání na vyhrazeném parkovišti, jež nebylo pro předmětné vozidlo vyhrazeno. Kupní smlouvou ze dne 28. 4. 2015 prodal původní vlastník P. H. vozidlo žalovanému jakožto kupujícímu. Ke změně zápisu vlastníka a provozovatele vozidla v registru vozidel nikdy nedošlo, takže provozovatelem vozidla zapsaným v registru vozidel ke dni odtahu byl P. H.. Odvolací soud se ztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně, podle kterého není žalovaný ve věci pasivně legitimován. Nejprve se soudy zabývaly výkladem pojmu provozovatel podle § 2 písm. b) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, (dále jen „zákon o silničním provozu“) ve spojení s § 2 odst. 15 zákona č. [56/2001](#) Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, (dále též jen „zákon o podmínkách provozu“). Porovnané jejich znění před novelou provedenou zákonem č. [239/2013](#) Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 1. 2015, a dovodily odklon zákonodárce při definování pojmu provozovatel od formulace založené na fakticitě k registračnímu principu. Uzavřely, že náklady na odstranění vozidla, které neoprávněně stojí na vyhrazeném parkovišti, podle § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu nese ten, kdo je jako provozovatel zapsán v registru silničních vozidel, a to bez ohledu na to, zda jde

o skutečného vlastníka vozidla (odkázal přitom na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2019, č. j. 1 As 318/2018-41, a ze dne 28. 2. 2018, č. j. 1 As 222/2017-45). Protože žalovaný v době odtažení vozidla nebyl jeho provozovatelem, nebyl pasivně legitimován ve sporu o náhradu nákladů na odstranění a odstavení motorového vozidla.

2. Rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu napadla žalobkyně dovoláním. Jeho přípustnost spatřuje v judikaturou dovolacího soudu nevyřešené otázce, zda za náklady na odstranění vozidla podle § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu odpovídá provozovatel vozidla zapsaný v registru vozidel i tehdy, pokud se prokáže, že v okamžiku odstranění vozidla již jeho faktickým provozovatelem nebyl, neboť vlastnické právo k vozidlu bylo před odstraněním vozidla převedeno na třetí osobu, přičemž tato třetí osoba byla v době odstranění vozidla jeho faktickým provozovatelem, ačkoli v registru vozidel zapsána nebyla. Jako dovolací důvod dovolatelka uvádí nesprávné právní posouzení věci. Namítá, že v předmětné věci je řešena náhrada škody v podobě nákladů na odtah a parkovné, nikoli přestupek, a proto není aplikovatelná judikatura Nejvyššího správního soudu. Odpovědným provozovatelem by neměla být osoba formálně zapsaná v registru vozidel, ale naopak faktický provozovatel vozidla. Dovolatelka rovněž poukazuje na to, že registr vozidel není veřejným seznamem. Jeho záznamy tudíž nemohou mít závaznou vypovídající roli a není naplněn princip ani materiální, ani formální publicity. Z dikce a systematiky § 2 písm. b) zákona o silničním provozu dovozuje, že v první řadě povinnost nahradit náklady na odstranění a odstavení motorového vozidla stíhá vlastníka a až následně, nepodaří-li se ho zjistit, provozovatele zapsaného v registru vozidel. Novela provedená zákonem č. [239/2013](#) Sb. podle dovolatelky mířila především na zefektivnění postihu dopravních přestupků a nebrala v potaz náhradu nákladů spojených s odtahem a odstavením motorového vozidla. Uzavírá, že pasivně legitimovaným by měl být žalovaný, jehož vlastnické právo k odtaženému vozidlu se v řízení prokázalo na základě kupní smlouvy. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

3. Žalovaný ve vyjádření k dovolání uvedl, že rozsudky obou soudů považuje za zcela správné a zákonné. Navrhl, aby dovolací soud dovolání žalobkyně odmítl a přiznal mu náhradu nákladů dovolacího řízení.

4. Nejvyšší soud posoudil dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (dále jen „o. s. ř.“) a jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř. a je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro posouzení otázky, kdo je provozovatelem vozidla podle § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu, která dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu v daných skutkových souvislostech nebyla vyřešena. Dovolání je důvodné.

5. Podle § 2 písm. b) zákona o silničním provozu pro účely tohoto zákona je provozovatel vozidla vlastník nebo jiná osoba, která je jako provozovatel zapsána v registru silničních vozidel podle zvláštního právního předpisu nebo obdobné evidenci jiného státu.

6. Podle § 2 odst. 15 zákona o podmínkách provozu je provozovatelem silničního vozidla osoba, která je v registru silničních vozidel zapsána jako vlastník tohoto vozidla, není-li jako jeho provozovatel v registru silničních vozidel zapsána jiná osoba.

7. Podle § 27 odst. 1 písm. o) zákona o silničním provozu řidič nesmí zastavit a stát na vyhrazeném parkovišti, nejde-li o vozidlo, pro které je parkoviště vyhrazeno; to neplatí, jde-li o zastavení a stání, které nepřekročí dobu tří minut a které neohrozí ani neomezí ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, popřípadě neomezí řidiče vozidel, pro něž je parkoviště vyhrazeno. Podle odst. 5 o odstranění vozidla, které neoprávněně stojí na vyhrazeném parkovišti, rozhodne policista nebo strážník obecní policie; vozidlo se odstraní na náklad jeho provozovatele.

8. V rozsudku ze dne 29. 6. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1064/2021, se Nejvyšší soud zabýval odtahem vozidla tvořícího překážku provozu na pozemní komunikaci podle § 45 odst. 1 a 4 zákona o silničním provozu. Dospěl k závěru, že pojmem provozovatel je v citovaném ustanovení míněn provozovatel ve smyslu § 2 písm. b) zákona o silničním provozu a § 2 odst. 15 zákona o podmínkách provozu, tedy ten, kdo je v registru silničních vozidel zapsán jako vlastník nebo jako jiná osoba provozující vozidlo. Neodpovídá-li zápis provozovatele skutečnému stavu věci a právním poměrům ohledně vozidla, může mít postavení provozovatele i v registru nezapsaná osoba, má-li ve skutečnosti k vozidlu taková práva a oprávnění, jež jí umožňují s ním v dostatečně širokém rozsahu disponovat, užívat ho ke své činnosti a vlastním jménem jej fakticky provozovat. Stejný závěr dovolací soud učinil při výkladu odpovědnosti za škodu způsobenou provozem letadla v podmínkách zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 25 Cdo 1970/2015, publikovaný pod č. 89/2018 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „Sb. rozh. obč.“), a obdobné stanovisko zaujal v případě tzv. finančního leasingu vozidla, podle kterého vstupuje leasingový nájemce do postavení provozovatele vozidla, ač není jeho vlastníkem, právě pro rozsah práv a povinností ohledně vozidla, které jsou na něj vlastníkem přenášeny (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1766/2012, č. [31/2014](#) Sb. rozh. obč.). Nárok na náhradu nákladů vynaložených na odtah vozidla posoudil dovolací soud jako nárok soukromoprávní, který není sankcí, nýbrž kompenzačním prostředkem založeným zvláštním právním předpisem (ve věci sp. zn. 25 Cdo 1064/2021 ustanovením § 45 odst. 4 zákona o silničním provozu) tomu, kdo náklady vynaložil. Připomněl obecnou úpravu občanskoprávní povinnosti k náhradě škody z provozu dopravních prostředků podle § 2927 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb. (dále jen „o. z.“), zejména pak § 2930 o. z., podle něhož nelze-li provozovatele dopravního prostředku určit, platí, že je jím jeho vlastník, a dovodil, že ačkoli je v poměrech § 45 odst. 4 zákona o silničním provozu primárně subjektem povinným nahradit náklady na odstranění vozidla osoba zapsaná jako vlastník nebo provozovatel v registru silničních vozidel, není vyloučeno, aby tyto náklady hradila odlišná osoba – skutečný vlastník nebo provozovatel, bude-li prokázáno, že zápis v registru neodpovídá skutečnosti a vozidlo má v právní a faktické dispozici právě tato jiná osoba. Obdobně pak rozhodl Nejvyšší soud i ohledně nákladů na odtah vozidla podle § 17a odst. 6 zákona o obecní policii v rozsudku ze dne 29. 6. 2022, sp. zn. 25 Cdo 2032/2021.

9. Shora uvedené závěry jsou přiměřeně aplikovatelné i v nyní projednávané věci. Ustanovení § 45 zákona o silničním provozu upravuje odstranění vozidel, které představují překážku provozu na pozemních komunikacích, zatímco § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu umožňuje odstranění vozidel, která stojí na vyhrazeném parkovišti v rozporu s § 27 odst. 1 písm. o) zákona o silničním provozu, tedy neoprávněně. Obě citovaná ustanovení tedy upravují soukromoprávní nárok na kompenzaci odtahu vozidla a není důvod, aby byl pojem provozovatele užitý v § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu vykládán odlišně od pojmu provozovatele podle § 45 odst. 4 zákona o silničním provozu, a to zvláště za situace, kdy se jedná o totožný právní předpis. Proto i v případě § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu platí, že primárním subjektem povinným nahradit náklady na odstranění vozidla je osoba zapsaná jako vlastník či provozovatel v registru silničních vozidel, avšak není vyloučeno, aby náklady hradil skutečný vlastník nebo provozovatel, bude-li prokázáno, že zápis v registru neodpovídá skutečnosti.

10. V řízení bylo prokázáno, že skutečným vlastníkem (provozovatelem) vozidla je žalovaný. Žalobkyni tak nemohl být nárok odepřen jen proto, že v registru je nesprávně uveden jako vlastník (provozovatel) někdo jiný. Zamítl-li odvolací soud žalobu podanou proti žalovanému s odůvodněním, že není jako vlastník zapsán v registru vozidel, ač o jeho vlastnictví k odtaženému vozu nebylo pochyb, posoudil otázku pasivní legitimace v rozporu se shora podaným výkladem § 27 odst. 5 zákona o silničním provozu ve spojení s § 2 odst. 15 zákona o podmínkách provozu a § 2 písm. b) zákona o silničním provozu.

11. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné vady neshledal.

12. Z výše vyložených důvodů považoval dovolací soud rozsudek odvolacího soudu za nesprávný, a proto jej podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Protože důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí také na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud podle § 243e odst. 2 o. s. ř. také tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)